

PHẬT THUYẾT THẬP THIÊN NGHIỆP ĐẠO KINH

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Thời gian: 16/08/2000

Giảng tại: Tịnh tông Học hội Singapore

Việt dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Tập 53

Chư vị đồng học, chào mọi người! Mời mở kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo, trang thứ chín, hàng thứ hai, bắt đầu xem từ chữ cuối cùng:

Năm, lời nói được tiếp nhận. Sáu, lời nói được tin dùng.

Chúng ta bắt đầu xem từ đây, đây là nói lìa nói thô ác thì thành tựu tám loại tịnh nghiệp. Phía trước đã nói qua bốn loại rồi, hiện tại chúng ta xem loại thứ năm là “lời nói được tiếp nhận”, không chỉ là tiếp nhận mà còn hoan hỷ tiếp nhận. Lời nói nhất định phải ôn hòa thì tự nhiên có thể khiến người cảm động, khiến đối phương cảm động sâu sắc, vĩnh viễn không quên, vậy thì bạn thành công.

Khi tôi còn trẻ, tôi làm việc ở cơ quan chính phủ. Bởi vì công việc không quá bận rộn, nên khi không có việc thì tôi xem sách, xem báo. Vì còn trẻ nên khá là phóng dật, khi ngồi thì dựa cả người vào lưng ghế, khiến hai chân trước của ghế bị nhấc lên, ngồi dựa như vậy cảm thấy rất thoải mái. Lãnh đạo của tôi từ phía sau đến, nhìn thấy vậy, ông vỗ vào vai tôi, ông không nói gì khác, chỉ nói: “Cách ngồi này của anh rất nguy hiểm, dễ ngã ngựa.” Ông nói rất ôn hòa, cho nên tật xấu này của tôi đã thay đổi từ đó. Nếu ông kêu tôi lại mắng cho một trận thì khi ông đi rồi tôi sẽ dựa như cũ, hiệu quả sẽ ngược lại. Cho nên, bạn mới biết được thật sự là nhân vật lớn, làm sự nghiệp lớn thì khác hẳn. Ngạn ngữ thường nói: “Diêm vương dễ mến, tiểu quỷ khó ưa.” Càng là nhân vật lớn thì càng có thể bao dung, càng ôn hòa; càng là tiểu quỷ thì mới vênh vào hung hăng, mới tỏ vẻ ta đây. Sự việc này mọi lúc mọi nơi chúng ta đều có thể thấy được, đều có thể quan sát cảm nhận.

Trong cửa Phật, chúng ta phải học theo Phật Bồ-tát, phải giúp tất cả chúng sanh đoạn ác tu thiện. Tập khí xấu, tật xấu của chính mình vẫn không thể sửa thì làm sao có thể dạy người khác? Bạn nói một đằng nhưng bạn làm một nẻo, điều này không thể khiến người sanh khởi tín tâm. Điều khiến người khác cảm nhận, bạn và người khi vừa gặp mặt, người ta nhìn sắc mặt của bạn, nghe âm thanh của bạn, sách Luận Ngữ nói rằng: “Người này làm sao ẩn giấu được!” Người khác

nhìn thấu bạn ngay. Cho nên trong nhà Phật tại sao lại đem Bồ-tát Di-lặc đặt ở cửa lớn? Để bạn nhìn thấy ngài đầu tiên, phải học Bồ-tát Di-lặc tươi cười đón người. Lời nói ôn hòa, dù lời nói có khó nghe đi chăng nữa, nhưng nếu dùng thái độ và ngôn ngữ nhu hòa để biểu đạt thì người nghe sẽ cảm nhận không giống nhau. Cho dù là trách mắng người, người ta nghe rồi cũng cảm ơn, cảm kích bạn, nhà Phật gọi đây là “ái ngữ”.

Ái ngữ là lời nói thương yêu bạn chân thật, không nhất định là lời bạn ưa thích nghe, nhưng chắc chắn có lợi ích đối với bạn. Vì sao bạn không ưa thích nghe? Vì tập khí thói xấu quá nặng. Bậc thánh hiền dạy người, các ngài không bao giờ tùy thuận tập khí thói xấu của bạn. Tùy thuận tập khí của bạn là hại bạn, giúp bạn đọa lạc; chinh đốn tập khí thói xấu của bạn thì đây chân thật là ái ngữ. Tuy là ái ngữ nhưng đều phải khiêm tốn, phải hòa kính, chân thật yêu thương đối phương, sau khi đối phương nghe rồi vĩnh viễn sửa đổi thì bạn thành công. Nếu trước mặt nghe theo nhưng sau lưng làm trái thì bạn vẫn là thất bại, bạn làm không thành công. Cho nên, bốn loại khẩu nghiệp là nói dối, nói ly gián, nói thô ác, nói thêu dệt nhất định không được phạm.

Điều thứ sáu: “*Lời nói được tin dùng.*” Bạn thành thật thì người ta sẽ tin tưởng lời nói của bạn. Không chỉ biểu hiện ở trong lời nói mà nhất định phải biểu hiện trên sự thật, nhất định phải tuân thủ việc lời nói có thành tín. Thế nhưng Phật pháp là nói trí tuệ, Phật Bồ-tát là nói đạo nghĩa, có lúc ở trong tình huống đặc biệt, lời nói có thể không giữ chữ tín, sự việc có thể không cần đến kết quả. Đó là gì vậy? Trong tình huống đặc thù thì cần phải phù hợp đạo nghĩa, không được trái đạo nghĩa, có thể thị hiện [việc này], có thể kết thúc sự việc.

Có một năm, tôi ở miền Trung - Đài Loan, có một đạo tràng gọi là chùa Thiền Lâm, họ mời tôi giảng *Thiền lâm bảo huấn* và *Phật học thường thức* cho họ. Phân lượng của *Thiền lâm bảo huấn* rất lớn, còn *Phật học thường thức* là do lão cư sĩ Lý Bình Nam biên soạn, phân lượng không lớn. Tôi còn nhớ, khi tôi giảng đến bài thứ mười một thì trong chùa xảy ra vấn đề. Chùa mới được xây xong, do một số đệ tử của lão hòa thượng đi khắp nơi hóa duyên, xây dựng nên đạo tràng này. Đạo tràng xây rất đẹp, rất trang nghiêm, nhưng bên trong các đồ đệ cãi nhau, tranh địa vị, tranh quyền lực, người này nói: “Tôi đã bỏ ra bao nhiêu tiền, tôi phải làm thầy đương gia”; người kia nói: “Tôi đã bỏ ra bao nhiêu tiền, tôi phải làm thầy tri khách.” Hằng ngày cãi nhau, cãi đến mức chẳng ra thể thống gì. Lão hòa thượng nhìn thấy tình hình này cũng không biết làm cách nào, đành phải tránh mặt. Tôi quay lại Đài Trung, báo cáo sự việc này với thầy Lý, thầy Lý nói:

“Thôi đi, đừng đến đó nữa.” Tôi nói: “Con chưa giảng xong!” Thầy nói: “Chưa giảng xong cũng không quan trọng.” Đây chính là gì? Là nghĩa. Trong đạo tràng không hòa thuận, chúng ta đến giảng cũng không ích gì, cho nên chưa giảng xong cũng có thể gián đoạn.

“Nghĩa” tức là việc này có nên làm hay không nên làm. Chúng ta đều biết, tăng đoàn của Phật pháp là tăng đoàn hòa hợp, nếu hằng ngày cãi nhau, hằng ngày tranh danh đoạt lợi thì còn ra thể thống gì! Tuy hằng ngày chúng ta giảng, nhưng một câu họ cũng không nghe lọt vào, vì nếu thật nghe thì họ có thể buông xuống rồi, tranh những thứ này để làm gì? Những người này không có trí tuệ, không thông minh. Người chân thật có trí tuệ thì các bạn muốn tranh, thầy đều cho bạn hết, làm thanh chúng là thoải mái nhất. Ở đạo tràng giống như người làm công quả vậy, bất cứ việc gì cũng đều không lo lắng, không có bất cứ trách nhiệm nào, bạn phân phối công việc cho tôi, tôi chân thật làm tốt công việc của mình, không gánh trách nhiệm nhân quả. Người hiểu rõ đạo lý này không nhiều. Nếu tường tận rồi thì họ không tranh, không những không tranh mà lúc nào cũng nhường nhịn, bạn mời tôi làm, tôi cũng chưa chắc làm, vì sao vậy? Làm việc thì phải gánh vác trách nhiệm, làm không tốt thì có lỗi; nếu làm tốt thì đó là việc nên làm. Những đạo lý này Nho và Phật đều nói rất nhiều, thế nên hôm nay chúng ta ở đây nói đến tín dụng, phải biết trong tình huống đặc thù, nếu trái với đạo nghĩa thì có thể bội tín. Chúng ta xem thấy người xưa, trong cổ thánh tiên hiền cũng có bội tín, đó có phải là lỗi làm hay không? Không phải! Tất cả đều lấy đạo nghĩa làm tiêu chuẩn, nếu phù hợp với đạo nghĩa thì nhất định phải thủ tín, nhất định phải làm đến viên mãn, đây là việc nên làm.

Bẫy, lời nói không thể chê.

Chữ “chê” này, nói theo hiện nay là nghị luận, phê bình. Lời nói của bạn không có người nào có thể phê bình, vì sao vậy? Vì chính xác. Cho nên, người xưa rất xem trọng lời nói, thế nên có câu: *“Bệnh từ miệng vào, họa từ miệng ra.”* Không thể không cẩn trọng lời nói, nói nhiều chắc chắn không phải là việc tốt. Bạn nói nhiều thì ông chủ của bạn, lãnh đạo của bạn chắc chắn sẽ không trọng dụng bạn, vì sao vậy? Dễ làm hỏng việc. “Cẩn ngôn thận hành” là điều mà người lãnh đạo của các ngành các nghề đều xem trọng, con người này có thể thành tựu, dù không phải người xuất sắc, họ cũng vui lòng mà bồi dưỡng. Nếu hay tán gẫu, nói nhiều lời thừa, thích nói đùa giỡn thì họ quyết sẽ không trọng dụng bạn, vì sợ bạn làm hỏng việc. Trung Quốc thời xưa dạy trẻ nhỏ thì bắt đầu dạy chúng phải cẩn ngôn thận hành. Hiện tại, chúng ta lo là đối với giáo học này. Nói nhiều lời,

lời nói không có trách nhiệm thì đương nhiên người ta sẽ chỉ trích bạn nhiều, phê bình bạn nhiều, bạn làm sao đạt được tín nhiệm của người khác? Câu cuối cùng:

Tám, lời nói đều được ái lạc (ưa thích).

Chữ “lạc” này đọc trại âm, không đọc là “lạc” mà đọc là “nhạo”. Nhạo là ưa thích, ngôn từ bạn nói ra người khác đều ưa thích tiếp nhận; nhạo này nghĩa là tiếp nhận, hoan hỷ tiếp nhận. Tất cả sự nghiệp trong thế xuất thế gian, bất luận lớn nhỏ, quyết không phải do một người tạo thành, càng là sự nghiệp lớn thì càng cần có nhiều người. Đoàn thể Cư Sĩ Lâm Singapore có đến hai, ba chục ngàn người nên mới có thể thành tựu sự nghiệp giáo hóa một phương, không có nhiều người như vậy thì làm sao được? Một đoàn thể lớn như vậy, người lãnh đạo sẽ nhiều, trong hội đồng quản trị có mấy mươi người cùng nhau lên kế hoạch, cùng nhau lãnh đạo. Ngôn ngữ là thứ nhất, điều kiện thứ nhất, lúc họp hành trao đổi ý kiến thì không thể rời khỏi ngôn ngữ. Người lãnh đạo tuyên bố với mọi người cách nghĩ, cách nhìn, cách làm của họ, nhưng nếu mọi người nghe rồi không hoan hỉ thì sự nghiệp này không thể thành tựu.

Do đây có thể biết tầm quan trọng của lời nói, bồi dưỡng từ chỗ nào? Học tập từ chỗ nào? Điều ở ngay trong cuộc sống thường ngày. Bạn nhìn thấy người thì nói chuyện, nói chuyện chính là nơi để bạn rèn luyện, là nơi để học tập, nhất là hãy quan sát người khác nhiều. Lỗi lầm của mình thì rất khó phát hiện, còn lỗi lầm của người khác thì rất dễ phát hiện. Khi phát hiện lỗi lầm của người khác mà chính mình không thể bao dung, tùy tiện phê bình phỉ báng thì chính mình tạo nghiệp. Lỗi lầm của người khác, rốt cuộc là thật có lỗi lầm hay giả bộ có lỗi lầm? Hoàn toàn không rõ, trái lại còn tạo ra lỗi lầm nghiêm trọng cho chính mình. Sự việc này quá nhiều quá nhiều rồi, chúng ta từ sớm đến tối thường xuyên phạm, phạm rồi nhưng không biết, bản thân hoàn toàn chẳng biết. Cũng không có người nói với bạn, không có người nhắc nhở bạn, vì sao vậy? Vì họ không muốn kết oán thù với bạn.

Trong lễ xưa, đối với một người trưởng thành thì phải rất tôn trọng họ. Nếu bạn có điều không tốt thì họ đối với bạn “kính mà tránh xa”, sẽ không nói lỗi lầm của bạn. Không như người hiện nay, rất dễ đắc tội với người khác, dễ kết oán thù với đại chúng xã hội. Người xưa không kết oán với người, bạn có lỗi lầm, tôi sẽ không nói bạn, trước mặt bạn không nói, sau lưng cũng không nói, đây là thành tựu đức hạnh của chính mình. Người nào nói lỗi lầm của bạn? Cha mẹ nói lỗi lầm của bạn, thầy giáo nói lỗi lầm của bạn, những người này có quan hệ mật thiết với

bạn, không phải quan hệ thông thường. Bạn bè tốt đến đâu, nhìn thấy bạn có lỗi làm thì nhiều nhất là khuyên bạn một hai lần, sẽ không khuyên bạn ba lần, ba lần thì biến thành đối địch rồi. Dân tộc Trung Quốc có thể kéo dài mấy ngàn năm mà không bị diệt vong, chính là có những đạo lý ở trong đó.

Ngày nay, người Trung Quốc hoàn toàn vứt bỏ giáo huấn của tổ tiên thì có khả năng vong quốc diệt chủng. Nếu như chúng ta không quên di huấn của tổ tiên thì tuy chịu khổ nạn nhưng không đến nỗi vong quốc diệt chủng, việc này phải biết. Trên thế giới, quý vị đọc lịch sử thì biết, trong bốn nền văn minh lớn thuộc các quốc gia cổ trên thế giới thì ba nền văn minh trước đều đã mất, chỉ có Trung Quốc còn. Bạn muốn hỏi vì sao Trung Quốc còn? Giáo hóa của tổ tiên chúng ta là chân lý, chỉ cần ghi nhớ, y giáo phụng hành thì dân tộc lâu đời này sẽ vĩnh viễn không suy. Hiện tại văn hoá phương Tây xảy ra vấn đề, xã hội động loạn, không tìm được phương pháp để đối trị. Cho nên rất nhiều học giả phương Tây nêu ra ngôn luận, phải học tập phương Đông, phương Đông là Trung Quốc.

Phật pháp truyền đến Trung Quốc vào 2.000 năm trước, hiện nay ở Ấn Độ đã không còn nữa, chúng ta mở kinh điển xem Phật Bồ-tát dạy chúng ta thế nào? Mỗi câu đều là lời hay, cổ đức đã nói: “Lời hay trên thế gian Phật nói hết rồi.” Lời này không sai, chúng ta làm sao có thể không cảm kích Phật Bồ-tát cho được? Đây là nói lia nói thô ác có tám loại lợi ích này, tám loại này đều thuộc về tịnh nghiệp, có quan hệ rất lớn đối với người tu Tịnh độ. Chúng ta ngày ngày niệm A-di-đà Phật mà vẫn thường phạm nói thô ác thì không thể vãng sanh, vì sao vậy? Nếu không thay đổi tập khí này, cho dù A-di-đà Phật ở thế giới Tây Phương Cực Lạc rất từ bi có thể dung nạp bạn, có thể tiếp nhận bạn, nhưng đại chúng ở hải hội không hoan hỷ bạn, bạn không cách gì vào được đoàn thể của họ, cho nên không thể vãng sanh. Người vãng sanh thế giới Tây Phương Cực Lạc phải tu tịnh nghiệp, ba nghiệp thanh tịnh, niệm Phật mới có thể vãng sanh. Trong ba nghiệp quan trọng nhất là khẩu nghiệp. Câu sau cùng:

Nếu có thể hồi hướng đạo Vô thượng chánh đẳng chánh giác, tương lai thành Phật sẽ đầy đủ tướng Phạm âm thanh¹ của Như Lai.

Trên kinh Đại thừa, Thế Tôn thường nói với chúng ta, âm thanh của Phật gọi là viên âm, âm thanh viên mãn, “Phật dùng một âm thanh thuyết pháp mà tất

¹ Tướng Phạm âm thanh: tướng âm thanh vi diệu của Phật, một trong ba mươi hai tướng tốt. Phạm âm của Phật rộng lớn tròn đầy, như đánh trống trời, vi diệu tối thắng, như tiếng hót của chim ca-lăng-tần-già làm cho người nghe sinh tâm yêu thích, được lợi ích vô lượng.

cả chúng sanh tùy loại đều hiểu được”. Phạm âm thù thắng này của Phật từ đâu mà có? Ở đây nói với chúng ta là từ không nói thô ác mà có. Nếu chúng ta muốn được Phạm âm thanh trên quả địa Như Lai thì không thể không học điều này. Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây.